

Մ Է Ճ Մ Ո Ւ Ա Յ Ը Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս

Ի Բ Ի Ն Ճ Ի — Ս Է Ն Է

(1869)

ՆՈՒՄԵՐՈ 352

1787 ՃԵՄԱՅԻԼ Ա.Ն. ԴԱ

Մէնուա իւն Բուժնամէ . . .
Սէնէլէյի 150 դր.
Աւթը պարբ. 80 . . .

ԲԱՅԱՐ ԻՐԹԷՍԻ
ԻՅԼՈՒԼ 22

Իւն պարբ. 45
Տէնէսի 20 պէյիւք 40 փարայ

ԱՂԱՅՐԱՆԱՍ
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 4

ԱՍԻԹԱՆԻ 22 ԻՅԼՈՒԼ

ԹԵՎՃԻՀԱԹԸ ՍԷՆԻՅԷ

Նափիա նազարէթի միւսթէ-
շարլըզը, մէճլիսի Մէնապիւր րէյասէ-
թի ինչխմամի իլէ, Շուրայի տէվլէթ
ազատընսան սաատէթլու Ալի պէյ
էֆէկտի հաղրէթլէրինէ,

Այսպէս վիլայէթի մէքէզ միւսթա-
սարըթլըզը, Պէնդազի միւսթասարըթ-
ֆը սապըզ իզգէթլու Թէվֆիկէ Էֆէն-
տիյէ,

Պաղտատ վիլայէթի մէքթուպնու-
լուզու իւլթպէի սանիյէ սընըթը Էվ-
վէլ միւսթէմայիլի իլէ Կիւրիտ ճէզլրէ-
սի մէքթուպու մուսավինի սապըզ իզ-
զէթլու Սայիպ Էֆէնտիյէ,

Թաքապուլուսու Վարպ վիլայէթի
մէքթուպնուլուզու, մէքթուպիի տա-
խիլիյէ միւսթէհայիզան խիւլաֆասըն-
տան իզգէթլու Ահմէտ Զէքի պէյէ,

Պաղտատ վիլայէթի տախիլ ինտէ-
քէային Միւնթէֆիկէ սանճալը միւ-
թասարըթլըզը, գայիմմագամը պու-
լունան իզգէթլու Նասիր բաշաեա
թէվճիհ պուլյուլմուշ տուր :

Բուսիա իմրէրաթօրու թէրա-
ֆընճանն Շէյխ Շամլի հաղրէթլէրինէ,
Էվլատ վէ վէրէսէսինէ ինթիզալ իթ-
մէք շարթը իլէ, գատէկեան թիւթպէ
վէ պէրաթը վէրլմիլ օլտուզու, վէ
իմրէրաթօրու միւսթաթիլէյի հաղրէթ-
լէրի սեպտեմբեր այը նիհայէթինէ,
վէ իմրէրաթօրիչա տախի հոկտեմ-
բեր սոնուճա գատար վիլատիատա
գալաճագբարը, վէ Լիթմիսիա էյա-
լէթինի պազը մահէլլէրինտէ ճէսիմ
գալէլէր եարըլմագտա օլտուզու, վէ

վարչալ շէհրինտէ տախի միւսթա-
քէմ պիւր մահէլլ ինչա օլտուճագտա
պուլունտուզու զազէթալարտա իլէօ-
րիւլմիւշ տուր :

— Հիւրիւմէթի սէնիյէ թաքաֆըն-
տան, պանդը Սամանի գուլմանեաթը
իլէ, ագտ օլտուճագ 12 միլիօն ի-
րալըզ իսթիգրաղ հազգընտա ճէրէ-
եան իտէն մուսապէրաթա սիւրաթլէ
տէվամ օլտուճագտա տըր : Լաքին
պու պապտէ պազը թէվաթուրար
չուլու պուլմագտա տըր, շէյլէ քի
պաղըլարըն գալլինճէ ֆարիսին սքօն
թօ պանդաթը իլէ զաթէն ագտ օլտու-
մուշ իմիլ, վէ տիկէրլէրին գալլինճէ
տախի մուգատտէմ զիքը իթախիլմիզ
ֆարիս պանքէրլէրի իլէ մուսապէրա-
թա տէվամ օլտուճագտա իմիլ : Հէր նէ
նէ հաղ իտէ, շու սահիհ տիր քի իշ-
պու իսթիգրաղ մատտէսի աղ վա-
զըթտան ագտ օլտուպիլթէճէք տիր :
Լա Թիւրքի :

— Ֆրանսա իմրէրաթօրիչաթը վէ-
նէտիյէ, Գօրֆույա, Սթանպուլ վէ
օրատան Մըսրա կիթմէք իւզրէ,
սեպտեմբեր 30 տա բարիստէն Եօլա
չըգմըշ վէ րաքիպ օրաճաղը Էվլ նամ
վաթօր սեպտեմբեր 21 տէ վէնէտիկ
լիմանընա կիթմիլ տիր : Իմրէրաթօ-
րիչա հաղրէթլէրինի իշպու Եօլմու-
լուզունա խասիմ օլանլար միւսթաթի-
լէյհայը Եօլմուլուզունան մէն իտէ
մէտիքլէրինտէն, շիմտիտէ Սիւէյիշ
ճէտվէլինին քիւշատընա պէքլէմէյէ-
րէք նայեմբեր այը իսթիտասընտա
ավտէթ պուլյուլմալարըն նասիհաթ
իտէյօրլար իտէ տէ, կէօրիւնիւր քի,
սէօզլէրի կէյէմէյէճէք տիր :

Բէյի զազէթասը իմրէրաթօրիչա-
նըն Եօլմուլուզունա կիտէճէք մէսա-
րիֆին սէքիլ միլիօնա պալիլ օլաճա-
ղընա, վէ Մալիյէ նազարէթի տախի

մէքթիւր մէպաղը վէրէմէյէճէյինէ
տայիւր չըգան թէվաթուրու ճէրհ իլէ,
պիւթիւն մէսարիֆ Էէտի եիւզ պլին
ֆրանգտան զիյատէ կիթմէյէճէյինի,
վէ մէքթիւր մէպաղըն զարպիսանէ
թէրաֆընտան թէվլիյէ օլտուճագտա
գալլիյէն պէյան իտէյօր :

Հազէթամըզտա տէրճ օլտուճագ-
իլ իւն, շու աթիտէքի մէքթուպ թէ-
րաֆըմըզա կէսնտէրիլմիլ տիր, հէր նէ
գատար թարիֆի Էսկի իտէ տէ, միւ-
լէթին շիմտիքի հալինէ բէք մուվա-
ֆրազ օլտուզունտան տէրճինէ մուպա-
տէրէթ օլտուճագ տուր :

ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ ՈՐԳԱՅԹ

Այս օրերը բոլոր ազգիս մէջ սա-
լուրը կը պըտըտի, իբր թէ Հատուն
գերապայծառը ազգին ամէն ինչ իր-
նորը պիտի կատարէ : Բայց թէ ի՞նչ
է ընել իբր, ասիկայ ոչ գրուլ, ոչ խօս-
քով եւ ոչ գործքով կը յայտնէ, այլ
ազգայինները կերպ կերպ ճախնե-
րով ներդի խօթել ու ստիպել կըլա-
նայ, որ իրենք իրենց ստորագրու-
թեամբը իրաւունքնին պահանջեն :
— Իւ այս ինչ ի՞նչ վախճանաւ է տը-
գեօք, իմ կարծիքս այս է, ամէն բա-
նէն առաջ մեկ կերպով զինքը ազգին
անգամ մը ընդունել տալէն վերջը՝
միտնայ ազգային խնդիրներուն եւ ա-
նոնցմէ ոմանց համար բսէ՛ առնը չը-
ռովանցի իշխանութեան կը վերաբերի,
ոմանք հոգեւոր իշխանութեան, իոկ
միտացածները ալ Լաւճի ճամբայ բըռ-
նէ : Ու եաքը Հոռիմ ալ դըրէ՛ թէ
ահաւաստիկ կուր իմ նմն իմ վրայ չէ,
հասրա Սըբազան Աթոռին իրաւանց
եւ իշխանութեան պաշտպան ինճա-
լուն, որուն համար ես անոնց աչքին

այսչափ ատելի եղեր եմ եւ ահա
ւասիկ քեզի Հասունեան Որդայթը
որուն մէջ ազգը բըռնել կը ջանայ :

Ո՛վ որ կուգէ կամաւ բըռնելի այս
ազգադործած որդայթին մէջ, բայց
ազգը ամենեւին չըխափուիր, ինչ
պէս որ իր միտքը բացայայտ յայտնեց
մարտ ամսոյն 22ին, երբոր Գ. Պատ-
րիարքին յորդորանացը պատասխանե-
լով ըսին « Պատրիարք Հայր Սուրբ
« Հարիւր յիսուս տարուան փորձը՝ այ-
« սինքն աքսոր, հալածանք, արիւն,
« աղքատութիւն, յետին չքաւորու-
« թիւն, վիշտ, հանապազօրեայ նե-
« ղութիւն, անհաշտ հակառակութիւն,
« ընտանի երկպառակութիւն մեղի սոր-
« վեցուց ու հաստատեցինք միտ-
« քերնուս մէջ՝ որ ասկէ ետեւ մենք
« այս ազգակործան կողմնակցու-
« թեան հետ չենք կրնար ամենեւին
« միութիւն ընել, ուստի պէտք է որ
« մեկըմեկէ բաժնուինք, ինչ պէս որ
« այս բանիս վրայօք մեր Տերութեան
« ալ ազգովին առաջարկեցինք ձեր
« Սրբութեանն այլ յայտնի է : Երկ-
« րորդ Գ. Հասունեանին վրայ գալով,
« այս անձին վրայ գայթակղած ըլ-
« լալով մեր խղճին դէմ չենք կրնար
« ասկեց ետեւ զանիկա ընդունել մե-
« զի հովիւ եւ առաջնորդ, որովհե-
« տեւ քրիստոսական հոգւոյն բողոք-
« վին հակառակ եղաւ իր բոլոր ըն-
« թացքը, ինչպէս որ նորէն բողոքած
« ենք մարտ ամսոյն 5 թ : »

Արդ՝ ազգին այս բողոքը իրաւամբ
եւ արդար է, վասն զի եօթնամեայ
ազգային աղետալի ընթացքը ու թըշ-
ուառութիւնները մեր աչքին առջին,
մեր մտքին մէջ անջնջելի կը մնան .
ազգային իրաւունքներուն յափշտա-
կութիւնը — ջնջուած օրէնքները —
ճաս երկունքներուն ընտրութեան ժա-
մանակ իրեն ստատիկ ընդգիմութիւ-
նը — Մ. Ֆէրիէրիին ժամանակ ազ-
գակործան խարդախ հաստատու-
թիւնները — Համազգեաց ընկերու-
թեան ըրած զրպարտութիւնը, ետքը
զանիկայ ընդունելը, ու Հռովմէ բե-
րել տուած թուղթը — ազգին կամա-
ցը ու իրաւանցը դէմ՝ եպիսկոպոսայ
ձեռնադրութիւնը — քահանայից աք-
սորը — դժոխային չարամատեանը շի-
նելը — ազգին հաւատքը բամբասե-

լը — զազգը կրկին անգամ տերու-
թեան մատնելը — մեծամեծ ընտա-
նիքները կործանել ու համբաւնին
պատիւնին առաջի աշխարհի ծաղը
ու ծանակ ընելը — անմեղ ազգին
վրայ անվաւէր բանադրանք դնելը —
ընտրութեան վրայօք տերութեան
հաստատութիւնը ոտքի տակ առնե-
լը — վերջապէս ազգին ազգութիւնը
բողոքովին կործանել ու ջնջել ուզելը-
ասոնք ամենը կըսեմ մէկ արքայիս-
կոպոսէն եղած ժամանակ ժողովրդ-
եան խիղճը ու գայթակղութիւնը ինչ-
պէս պիտի հանգարտի, ինչպէս ապա-
հովութիւն պիտի ունենայ : Ուստի
առաջի աշխարհի ժողովուրդը իրա-
ւամբ մէկ բերան կը կանչեն թէ ո-
րովհետեւ այս անձին վրայ չափէն ա-
ւելի գայթակղած ենք, ու քրիստոսի
ճշմարիտ աշակերտ ըլլալովս մեր
խղճին դէմ չի կրնար մէկը մեզի բըռ-
նադատել ընդունել տալու զանիկայ,
ոչ իշխանութիւն, ոչ տերութիւն, ոչ
օտար զօրութիւն, ոչ սրբազան Պապ,
եւ ոչ նա ինքն բարձրեալն Աստուած,
որ, յայտի մեղի կը հրամայէ « եթէ
ակն քո գայթակղեցուցանէ՝ խլեա՛,
եթէ ձեռն՝ հատ, եթէ ոտն՝ կտրեա՛ »
անանկ է նէ ինչչափ աւելի թէ որ Հո-
գեւորական գլուխ մը չէթէ բոլոր մէկ
աղդ մը, հապա ամէն աշխարհք գայ-
թակղութիւն տալու ըլլայ նէ . ուստի
անշուշտ իրաւունք ունինք զանիկայ
յաւիտեան մերժելու :

մարտ 27 1854

Ազգասէր ոմն .

ԵՍՅԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵ

Գ Ա Լ Ա Թ Ա Բ Ի Ա Չ Ա Ս Ը

Սեպ. 20 ճու. էր. աղչամ
» 22 Բագ. էր. սապ. դուր. քէսի
» » » էօյլէն

Փարիս 1 հոկտեմբեր 42-70
Գաբանտը 42 65
Լօնտրա գօնաօլիտէ 42 3/8 1/8
Գաբանտը
Օսմանլը խթիգրաղը 330
Գաբանտը 333
Ֆրանսալը ֆօնտօսու 0/0 տէ 3 . . . 71-35
Գաբանտը 71 42 1/2
Իթալիան 53 40

Գաբանտը 53 45
Ինկիլիզ գօնաօլիտէ 93
Գաբանտը
Վիէննա Գամպիօսու 120 25

ՄԻԻՏԻՄՄ ԻԼԱՆ

Վ . ՄԱՆՆԻ ԷՃՁԱԽԱՆԵՍԻ

Իսթանպուլտա Գէօրիւ պաշնտա,
Ինթիսապ գարշըսընտա, վէ 7 վէ 8 նիւ-
մէրօլու մաղաղալարտա, վէ քէզալիք
Պէյօղլուտա Աղա ճամիսի ճատտէսինտէ,
1852 տէնէսինտէ քիւշատ խալիմիշ օլան
67 նումէրօլու էճգախանէտէ, հէր նէվի
էճգա վէ էտէվաթը թըպպիյէյի մէվճաւտ
օլտուղու կիպի, նօրվէճիալը Բէթէր Մօլ-
լէրին Մօրինա պալըղը ճիւէրի եաղը,
հէր նէվի զայէթ թաղէ մատէն սաւարը,
վէ քէզալիք Պօրտօ, վէ Իսպանիա, վէ
Բէնօ շարապարը, վէ Ինկիլիզ հարտալ-
լարը վէ պիրալարը, վէ Ալմանեանքն մի-
տէվի պիրա խիւլասաար, վէ Լիպիկ նամ
թապիպ իճատը օլարագ ալէա սըղըր էթի
խիւլասաար, վէ Լիւպէն գօլօնիալ բար-
ֆիւմըլէրի (գօգուլու սաւար վէ եաղլար)
վէ Միւնիէ չիգօլաթը, վէ պուղ մաքի-
նալարը, վէ հէի սաաթ հաղըր պուղ տա-
լի պուլունմագտա տըր :

ՖԻԵԱԹԼԱՐ ՂԱՅԵԹ ԷՃՎԷՆ ՏԻՐ

Մէղըրիւ էճգախանէլէրէ կիճէ վագ-
թի տախի կիտիլիքտէ, թալէպ օլունա-
նը իճրա վէ իթայէ հաղըր ստամ պու-
լունմագ տըր :

ԲԱՌԱՐԱՆ ՅԱՇԻԱՐՀԱԲԱԹԻ Ի ԳՐԱ-
ԲԱՌ ԼԵՁՈՒ

Նորատիպ ի տպարանի Սրբոյն

Ղազարու .

Ամէն բառերը ըստ նախնի հեղի-
նակաց, եւ հայկաբանութեան ո-
ճերով ճոխացեալ . ամենակարեւոր
գպրատանց, ուր որ մեր գրոց լեզուն
սորվեցընել կուզեն :

Կը ծախուի ի բէրչէմպէ բազար ի-
Սեղբոս խան, ի գրատուն Մխիթար-
եանց վէնետկոյ :

ՍԱՀԻՊԻ ՄԵՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱ
ՅՈՎԱԿԻՄ ԹԻԻԼՊԷՆՃԵԱՆԻ

ՍԹԱՆՊՈԼՏԱ 2Ի2ԷԲ ԲԱԶԱՐԸ ԿՆՈՒ-
ՄԷՐՈ 45

ՃԵՄԻՅԵԹԻ ԻԼՄԻՅԵ ԹԱՊԱՆԵՍԻՆՏԷ